

תסדיר התיקה עולם אשורדי לרדוד אודיע אמונתך כפי

קונטרס

אודיע אמונתך

ממעייני חיזוק ואמונה
במשנתו של מרן
הגה"צ
רבי יעקב מאיר שכטער
שליט"א

מאמר

תאיר ארץ מכבודך
אור החנוכה

נערך ע"י צוות תלמידי חכמים
ע"פ שיעורי מורינו הגה"צ שליט"א
ולא הוגה על ידו.
להערות והארות ניתן להשאיר הודעה
ב'קול אודיע אמונתך'.

יו"ל ע"י
מפעל
"אודיע אמונתך"
להשקות צמאי אמונה וחיזוק
ממעייניו של מורינו
הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

לשמיעת כל השיחות והשיעורים
חדשים גם ישנים
וכן הודעות ועדכונים
מבית מורינו הגה"צ שליט"א
ניתן לשמוע ב"קול אודיע אמונתך":

בא"י: 08-30-20-666
ארה"ב: 605-477-7011
אירופה: 300-373-0634

© כל הזכויות שמורות

עימוד ועיצוב:
"ואנהו"
05331.05646

קונטרס

אורי אמונת

מעייני החוק אמונה במשנת
של הגד"מ ערד הגר"מ שכתב שליט"א

תלמי אורי עמוד
אורי דגניה

תוכן הענינים

תאיר ארץ מכבודך - אור החנוכה

א	חושך של גלות יון
ב	תכלית כל פרט בבריאה
ג	גודל כח האדם להחזיר הכבוד לשורשו
ד	כל אחד מישראל נברא לתכלית זו
ה	גם אתה מסוגל לעבודה נשגבה זו
ו	נשמות ישראל סוד נפלא
ז	הסתכלות נכונה על איבוד הרשעים
ח	לעשות שלום בין הבורא לעולמות
ט	החיבור בין הכוספים זה לזה
י	השלום בין הבורא לנבראים משפיע שלום גם ביניהם
יא	התעוררות הגאווה נמשכת מפילת הכבוד
יב	כגודל הנסיון כך גודל היכולת לכובשו
יג	סוד ה'פכים קטנים' דחנוכה
יד	כשאתה מרגיש שאינך ראוי זהו הזמן הראוי
טו	בא והאר לפני
טז	וטמאו כל השמנים
טז	כפירה בגאווה זהו תיקונה
טז	רצון לגלות כבוד ה' זהו ענוה
כ	נקודת כבוד ה' שהתגלתה בלב בני חשמונאי
כג	המשכת תושבע"פ בכח מסירות נפשם של בני חשמונאי
כד	עיקר תושבע"פ הוא מצוות נר חנוכה

תאיר ארץ מכבודך - אור החנוכה

חושך של גלות יון

איתא במדרש 'וחושך - זה גלות יון, שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל' (בראשית רבה ב, ד). כלומר, מהות גלות יון היא קליפה המטמטמת את לב ישראל ומחשיכה את עיניהם שלא יראו את החיבור והקשר שיש להם לאלוקי ישראל, ולכן ציוו שכל אחד יחקוק על שורו שאין לו חלק באלוקי ישראל ח"ו.

לעומת זאת, כשהתגברו עליהם בני חשמונאי ונצחום תיקנו להדליק נרות חנוכה, לעורר מחדש את האור הרוחני שהתגלה בימי מתתיהו ובניו ולסלק על ידו את החושך שמחשיכה קליפת יון את עיני ישראל, להאיר בנו את אור האמת, שנדע ונזכור כי הנה יש לנו חלק באלוקי ישראל'.

וביאור הענין, כי עיקר החושך שהאדם נבוך במבוכתו של עולם ואינו יודע איך להתגבר על התאוות ועל הבלי העולם, הוא מחמת שהוא חותך ומפריד את עצמו מכבוד השי"ת והולך אחר כבוד עצמו, ובזה הוא מביא על עצמו כל חושך וכל הסתרה שבעולם. אוי לו ואוי לנפשו שחותך ומפריד את חיותו מהשי"ת, כביכול יש לו כבוד משל עצמו ח"ו, ואינו בטל לחיות הבורא יתברך. בזה הוא גוזר על עצמו מרירות נוראה וחשוכה מאד, כי האושר של כל נברא הוא בהיותו בטל ודבוק לחי החיים, מקור האושר והחיות, מקור התענוג והשמחה, אבל כשנפרד ממנו הוא מוגבל וחשוך, מלא צרות ויסורים, מלא סבל וצער, 'ער ווערט אומגליקלאך מיט דעם', ורק כשחוזר ונדבק בו יתברך באמת ובאמונה שאין לו שום קיום וישות בעולם אלא כל הגאווה

והגדולה לחי עולמים לבדו - אז הוא דבוק בחי החיים ממש, ויש לו כח וחוזק
בנפשו לעמוד ולהתגבר נגד תאוות הגוף והבליו.

'דער גליק פון א נברא איז אז ער האט א בורא, ער האט א בורא, אדרבא
האסט דאך אלעס, ער איז נכלל אין נצחיות, א מענשטאיז א בן תמותה דער
אושר דער גליק איז, אז מען האט א בורא און מען איז מקושר אין בורא, דאס
איז דער אושר.'

תכלית כל פרט בבריאה

והנה הכח הזה של 'כבוד', הוא ממש תכלית הבריאה כמו שאמרו חז"ל
(אבות פ"ו מ"א) 'כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא אלא לכבודו,
שנאמר (ישעיה מג, ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו',
כלומר כל נקודה בבריאה נבראה רק בשביל כבוד השי"ת לבדו, ולכן כל
מחשבה והרגשה של 'כבוד' אינם שייכים כלל אלא להשי"ת לבדו, וכדי
לגלות את הכבוד הזה, ברא השי"ת בריאה שלמה - מדרגה אחר מדרגה,
כדי שכולם יכבדו וירוממו את כבודו יתברך בלבד, וכך יתעלה וישתבח
כבודו יתברך.

וביתר עומק מובא העניין בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' עא) שבכל
מאמר ומאמר שברא בו השי"ת את העולם הניח כבוד מיוחד שצריך להתגלות
דווקא מאותו מאמר, והצדיקים היודעים מאיזה מאמר משתלשל כל דבר
שבבריאה נוטלים את הכבוד המונח בו ומעלים אותו להשי"ת, ועל ידי זה
נעשה תיקון העולם, 'אזוי פארעכטמען די וועלט, דאסאיז דער תיקון העולם,
מיט דעם וואס מען איז מעלה די כבוד פון דעם אויבערשטן, דאס איז דער
תיקון העולם, דאס איז דער תיקון העולם, דאס איז תיקון הנבראים'.

וביתר פרטיות כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין, שכל נקודה
בבריאה, דומם צומח חי ומדבר, וכל פרט ופרט שהיה מימות עולם ועד לקץ
הימין, וגם מכל המעשים הנעשים בעולם, בין לטוב ובין למוטב - מכולם

עתיד לעלות כבוד להשי"ת, כי מאחר שהשי"ת ברא אותו לכבודו, בוודאי יבוא בסוף לתכלית זו, ולולי שעתיד לגלות את כבודו לא היה השי"ת בורא אותו כלל (א).

גודל כח האדם להחזיר הכבוד לשורשו

אכן, אף על פי שבאמת כל הכבוד שייך להשי"ת לכדו הנקרא 'מלך הכבוד', אבל מובא בכתבי האריז"ל שבהשתלשלות הבריאה עשה השי"ת סדר של שבירה ותיקון⁽²⁾, ובזה ירדו חלקים של כבוד שהם תכלית הבריאה ממש, ונפלו למטה לעולמות התחתונים עד לעמקי הקליפות רח"ל, ומזה נמשך שיש מושג של 'כבוד' גם במקום של פירוד, שהכבוד נפרד ממנו ית' כביכול, אבל באמת אין מקום לשום כבוד עצמי, שתהיה חציפות לאיזה נברא שבעולם ליטול לעצמו את הכבוד הנורא הזה או לבקש אחריו, ואם אמנם אנו רואים שהשי"ת ציווה לכבד תלמידי חכמים, זה רק מחמת שזה בעצמו

א. רבנו הק' כתב (שיחות הר"ן נב) 'מכל הדברים צועק כבוד השי"ת [כל דבר שנברא מכריז ומגלה את כבוד השי"ת], כי מלוא כל הארץ כבודו, ע"כ. ולא רק מהברואים זועק כבוד השי"ת, כי הרי גם המעשים הנעשים בארץ הם מהשי"ת, ומובא בשם הבעש"ט שהאדם לא מעלה הרהור קל במחשבתו בלי השי"ת, לא נעשית תנועה קלה, בדומם צומח חי ומדבר ללא השי"ת, כי מלוא כל הארץ כבודו. ומכיון שהכל מהשי"ת והוא נתן רשות לראותם ולשמוע אותם, אזי מכל הדברים הנשמעים והנראים אפשר להוציא כיצד להתנהג, וכמו שכתב רבינו שהשכל מאיר לאדם בכל דרכיו ומראה לו איך להתנהג בהם, זהו האמת, אלא שאנו ששכלנו קצר צריכים להשתמש באמונה שהכל מאתו ית'. וממשיך שם רבינו: אפילו מסיפורי הגויים צועק גם כן כבוד השי"ת כמו שכתוב 'ספרו בגויים - כבודו', שאפילו בסיפורי הגויים צועק כבוד השי"ת - כי היות שאין עוד מלבדו, והוא מנהיג את העולם לבדו והכלמעמו, אם כן לא נעשה שום דבר קל שבקלים מבלעדיו ית"ש, כולל גם סיפורי ההבל של הגויים (דרך כוכב ע' רסז).

ב. ענין זה הנקרא שבירת הכלים - שקודם הבריאה ירדו ונפלו אורות עליונים לעולמות התחתונים מבואר בכתבי האריז"ל, ובמדרש העלימו חז"ל ענין זה באמרם (קהלת רבה ג, א, יא) 'שהיה הקדוש ברוך הוא בונה עולמות ומחריבן בורא עולמות ומחריבן עד שברא את אלו ואמר דין הניין לי יתהון לא הניין לי'.

כבוד השי"ת, שמכבדים אותם על דבקותם בהשי"ת ועל תורתו הק' שבקרבים, אבל כבוד הנפרד מהשי"ת אין לו שום אחיזה וקיום בעולם.

ובשביל עבודה זו להעלות את הכבוד מנפילתו שנפל למקומות של פירוד והסתרה, לכן ברא השי"ת את האדם, שיש לו כח נורא זה לקבל כבוד נפרד ולהעלותו למלך הכבוד, כמובא בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן סי' סז) שכל הנפשות שרשם מהכבוד, כי לכך נבראו - כדי להרבות כבוד השי"ת בעולם, ועל כן אם נופל איזה כבוד בחלקו של אדם - שרואה שמכבדים אותו או שעולה בו רצון שיכבדוהו, צריך להזהר לבטל אותו מיד בלבו לזכור שכל הכבוד אינו אלא של השי"ת אשר לו לבדו הגדולה והתפארת, ואם הוא נוטל לעצמו כבוד זה הוא מתרחק משרשו ממש ונפרד מהשי"ת רח"ל.

אכן כשראה הנחש הקדמוני את אדם וחוה - נזר הבריאה, שנבראו לגלות את כבוד השי"ת, התגבר עליהם בפיתוי זה שאמר להם 'והייתם כאלקים', כלומר, שיהיה להם גם כן חלק בכבוד שהוריד השי"ת לעולם, ועל ידי כבוד זה הכשילים ברום מדרגתם, ובזה הטיל זוהמא נוראה של כבוד בכל הנבראים, שכל נברא גשמי קרוץ מחומר עכור, יכול לקחת חלק אלוקי של כבוד ולהשתמש בו לצורך עצמו, להתכבד בעיניו ובעיניו הבריות^(א).

כל אחד מישראל נברא לתכלית זו

וביותר כשבחר בנו השי"ת מכל העמים היה בשביל תכלית זו, כמו שאמר הכתוב (ישעיה מג, כא) 'עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו', כלומר השי"ת כרת עמנו ברית עולם שלא יתגלה כבודו אלא על ידינו, אותנו לבד שלח לעבוד את

ג. העולם השפל הזה מלא בתאוות ובמדות רעות ה"י, והמידה הקשה מכולם היא מדת הגאווה, אשר אין כמוה שמסתירה ומעלימה על כבוד השי"ת, מתוך כל המידות הרעות, הגאווה נקראת 'תועבה': 'תועבת ה' כל גבה לב' (משלי טז, ה), ה' יצילנו(אוסף אמרים מדות עמ' קנ).

העבודה הזאת ועלינו לבד מוטל לעשותה בכל פרט ופרט מפרטי החיים. ולא זו בלבד, אלא כל אחד מישראל בפרטיות קורא עליו השי"ת 'אותך יצרתי כדי שתספר את תהילתי', אותך יצרתי לתכלית זו לגלות את שמי וכבודי בכל מקום ובכל זמן שנשלחת לשם - בכל מקום תגלה ותאיר את שמי הגדול, נויש לדרוש את תיבת 'ספרו' מלשון 'ספיר ויהלום', שהיא אבן טובה ויקרה, כלומר, עלינו להאיר את כבודו יתברך כאבן יקרה ומאירה].

גילוי כבוד השי"ת נעשה בכל מעשה שאנו עושים למען שמו באהבה, בכל סור מרע ובכל עשה טוב, בכל מחשבה דיבור ומעשה שאנו משעבדים להשי"ת ונזהרים לעשות את רצונו יתברך, על ידי זה אנו מכבדים אותו בקבלת עול מלכותו, בין בדברים שבין אדם למקום ובין בדברים שבין אדם לחברו, 'אנו כמו שאנו - פשוטו כמשמעו', בכל התגברות אנו נעשים שותפים להשי"ת במעשה בראשית ומשלימים את הבריאה על תיקונה, בכדי שיעלה ממנה כבוד השי"ת.

ואכן הצדיקים שבכל הדורות, כולם העמידו לעצמם מטרה זו לנגד עיניהם, ואליה כיוונו את כל עבודתם בגשמיות וברוחניות - להרבות את כבוד השי"ת, וכל מחשבה דיבור ומעשה שעשו, שקלו ובדקו האם יצא ממהם כבוד השי"ת או להיפך ח"ו, ולפי זה בחרו האם לעשות את אותו מעשה או להימנע ממנו (7).

גם אתה מסוגל לעבודה נשגבה זו

כי כשם שעלינו להאמין בכל התורה כולה, כך עלינו להאמין שהתגלות הכבוד אינה תלויה דווקא בצדיקים מופלגים או בעובדי ה' בשלמות, אלא

ד. וכמו שכ' רבינו (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' יב) וז"ל: 'ועיקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות, ולהסתכל בכל דבר שעושה שיהיה שם השי"ת, ולבלי להשגיח כלל על כבוד עצמו, רק אם יש בזה כבוד השם יתברך יעשה, ואם לאו, ואזי בודאי לא יכשל לעולם'.

בכל אחד ואחד מישראל, כי בו בחר השי"ת לתלות את גילוי כבודו יתברך - יהיה מי שיהיה. וכמו שאמר הכתוב 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוז', כלומר השי"ת בחר ליסד ולהעמיד את כבודו גם מעוללים ויונקי שדיים ממש, שאין בהם שום הבנה וגדולה, וגם עליהם יסד את מלכותו.

ולכן צריך לחזור ולשנן בדעתו 'אם השי"ת בחר בי בעומק דעתו שאין לה שיעור להיות חלק מכלל ישראל ולתת לי את התורה, בוודאי ידע שממני ועל ידי יתהווה ויתגלה כבודו יתברך בעולם', וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין לז.) 'כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם', גם אם הוא הגרוע שבגרועים ופחות שבפחותים ואינו רואה בעצמו שום מעלה מיוחדת שבשבילה בחר בו השי"ת לגלות כבוד מסויים זה, בכל זאת הוא מחוייב לומר שאם השי"ת שלח אותנו לכאן בוודאי בחר בו לקבל ממנו נחת רוח זו.

ויותר מבקש מאיתנו השי"ת, ללמוד מבחירה זו שבחר בנו ושמח בנו ישראל, כמו שאמרו חז"ל 'הדבק במידותיו של הקדוש ברוך הוא, כשם שהוא שמח בחלקו כך תהא אתה שמח בחלקך', כלומר, כשם שהשי"ת בחר לברוא תבל ומלואה ארצות וימים בשביל שאתה לבדך תעבוד אותו בהם, והוא שמח בך ומתפאר בבחירה זו בקראו עליך 'ישראל אשר בך אתפאר', גם אתה תהא שמח בחלק זה שנתן לך השי"ת, לזכור עד היכן גדלה מעלתך וגודל שליחותך בעולם.

נשמות ישראל סוד נפלא

וכידוע מעשה שהיה באור שבעת הימים הבעל שם טוב, שגוי אחד התאונן לפניו על חולשתו ואמר לו הבעש"ט שזה מחמת שהוא נמשך אחר התענוגים, התפלא הגוי 'וכי מי יעמוד מול משיכת הלב', השיבו הבעש"ט 'אני אדם זקן ולכן איני נמשך אחריהם כל כך', לאחר מכן שאלו אותו תלמידיו 'רבינו, למה לא השבתו שקדושת ישראל מונעת ממך ללכת אחריהם', ענה להם הבעש"ט 'אי אפשר להסביר לגוי מה היא מעלת איש

ישראל', והוסיף עליו המגיד הגדול ממעזריטש 'ואני אומר - שאי אפשר להסביר אף לבר ישראל את גודל מעלת נשמת ישראל', 'מען דארף גלויבן אז מיר זענען פון זרע יעקב אשר בחר'.

כי באמת מי יוכל לעמוד על חקר נשמת ישראל, שכביכול השי"ת האציל אותנו משורש הבריאה להמליכו ולייחדו, וגם אם השכל אינו נותן להבין זאת; אבל לכן נקראנו 'מאמינים בני מאמינים' (שבת צז.), וכשם שעלינו להאמין בהשי"ת ובתורתו בלי שום שכל, כך עלינו להאמין בזרע יעקב אשר בחר ה' לנחלה מדור דור עד אלינו ממש.

הסתכלות נכונה על איבוד הרשעים

אכן דרך התגלות הכבוד מכל חלק בבריאה הוא לכל חלק בדרך אחרת, יש חלקים שהכבוד מתגלה בהם באופן של קדושת בית המקדש וכדו', יש חלקים המתקדשים בשאר קדושות, וכן הלאה - כל חלק וחלק בבריאה עתיד להיות ממנו גילוי כבוד השי"ת באיזה מדרגה, ואפילו חלק הרע עתיד לעלות ממנו כבוד באיזה מדרגה, אבל יש כמה דרגות גם בהעלאת הכבוד מתוך הרע, חלק מהרע יתהפך לטוב ויעלה ממנו הכבוד בגילוי גמור, חלק ממנו יתהפך להיות מרכבה לטוב וחלק ממנו יכלה ויאבד.

ובאמת גם מהחלק הרע שעתיד להתכלות ולהאבד לגמרי מתגלה כבוד השי"ת, כמו שאנו רואים שבכל השירות אנו משבחים את השי"ת גם על כילוי הרשעים. בשירת הים אנו משבחים על אבידת פרעה וחילו, בשירת דבורה סיימה ואמרה 'כן יאבדו כל אויביך ה'' (שופטים ה, לא), בשירת חנה אמרה 'ורשעים בחשך ידמו' (שמואל-א ב, ט), וגם במזמור שיר ליום השבת אנו משבחים את השי"ת 'בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד' (תהלים צב, ח), כי זו היא גדולת ה' ותפארת כבוד מלכותו, שאויביו כלים ואובדים (עי' רבינו יונה משלי טז ד עה"פ "כל פועל ה' למענהו, וגם רשע ליום רעה").

וביאור העניין, כי דווקא על ידי שאנו רואים את כסילות עוברי מצוותיו ואת סופם המר והחשוך, אנו רואים עד כמה שפר חלקנו ונעים גורלינו להיות לו לנחלה, וכמו שאמר הכתוב (קהלת ב, יג) 'וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך', ומפרש האלשיך כי את יתרון האור ומעלתו לא יוכל האדם לראות אלא אם ילך איזה זמן בחושך, יתעה בין המהמורות ויפול ויחבל בהם, וכך כשיאיר היום יראה כמה גדולה מעלת האור. וכך היא מעלת החכמה, אי אפשר לראות את מעלתה ואת התועלת שהיא מביאה לאדם אלא כשרואים את הכסיל הולך ותועה באפיקורסותו, אין לו טעם וסיפוק בחייו אין לו תכלית בחייו ולא מתיקות של תורה ומצוות, ומתוך כך נראה את גודל מעלת חכמת התורה, שכל מוצאיה מצאו חיים ותענוג רוחני מנועם זיו השכינה, נמצא שדווקא על ידי הכסילות אנו רואים את מעלת החכמה.

וכן הוא במעלת הכבוד, שפעמים שהאדם נמשך אחר כבוד עצמו ואינו יכול לראות כמה גדולה מעלת מסירת הכבוד להשי"ת, אבל כשמסתכל כמה מר וחשוך הוא הכבוד הגשמי, כמה הוא מפיל את האדם לרדוף אחר הכבוד בתוחלת ממושכה המחלת לב ומדאבת נפש, כמה אנשים איבדו את ימיהם ברדיפה אחריו, דווקא על ידה יבוא להזהר שלא להמשך אחר הכבוד אלא להעלאתו להשי"ת לבדו, ובזה נמשך תיקון גם לכבוד שנפל לשאול הגאווה.

נמצא, שבעת ירידת האדם לעולם הזה הוא נשלח לגלות את כבוד השי"ת, ובוודאי יעלה ממנו כבוד השי"ת יהיה מה שיהיה, אלא שהשי"ת מניח לפנינו שני דרכים אלו, היאך נעלה ונגלה את כבודו יתברך, וכמו שאמר הכתוב 'החיים והמות נתתי לפניך' (דברים ל, יט); אם להעלות את כבוד ה' בדרך של חיים או להיפך ח"ו, אבל יחד עם זאת הוא מעורר אותנו - 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך', אל תלך בדרך שתצטרך לבוא לכליון ומיתה כדי לגלות את כבודי, אלא תבחר בדרך שתביא אותך לגלות את כבודי מתוך עבודת ה', ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

כי כשנותן השי"ת לאדם איזה כשרון או הצלחה הוא נותן עמה הרגשה של כבוד, כאילו ראוי לו שיכבדו אותו על הצלחה זו, וכוחו ועוצם ידו עשו לו את החיל הזה, ואם לא יעורר את לבו לזכור שאין לו כלום משלו יצטרך ח"ו לעבור שבירה אחר שבירה עד שישכיל להבין שאין בו שום הצלחה ושום דבר להתגאות בו, כדי שבסופו של דבר יחזור הכבוד ויעלה לשרשו שבקדושה.

לעשות שלום בין הבורא לעולמות

הארה זו שמאיר כבוד השי"ת בלב האדם היא הארת ה'שלום', כמובא בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן סי' יד) 'להמשיך שלום בעולם, צריך להעלות כבוד הקדוש ברוך הוא לשרשו', והמתבאר שם שעיקר השלום הוא שלום בין העולמות, שיתקרבו העולמות לשלימותם, 'כביכול די עולמות זאלין זיין בשלום מיט'ן בורא יתברך'. וביאור הענין, כי בזמן הזה כביכול השי"ת מרוחק מהבריאה, והעולמות העליונים הזכים והטהורים הם נפרדים ומחולקים מהעולמות התחתונים והמגושמים, כי הכבוד שבשבילו ברא השי"ת את כל הבריאה ירד ונעלם ונסתר בין הברואים וכל אחד לוקח את הכבוד לעצמו, בכל מעלה וכח טוב שנותן השי"ת לאדם הוא משתמש כדי להתכבד ולהתייקר על חברו, ובזה כביכול השי"ת נפרד ומסתתר מהבריאה.

אבל כשמעלה את כבוד השי"ת לשרשו; לזכור שאין לו כלום משל עצמו, כל הכבוד שמכבדים אותו וכל כשרון שזכה בו הכל הוא מהשי"ת לבדו ולא ניתן בידו אלא כדי שיעלה ממנו את כבוד השי"ת, בזה הוא מחזיר את הכבוד להשי"ת לבדו ומחבר את הכבוד שנשלח וירד לעולם הזה ומעלה אותו לשרשו שהוא כבוד השי"ת כמו שנתבאר, ובזה כביכול הוא עושה שלום בין השי"ת לעולמות שברא^(ה).

ה. יש לדמו זאת בלשון הפיט 'הגלה נא ופרוש חביבי עלי את סוכת שלומך', שמבקשים שיתגלה עלינו השי"ת וממילא יפרוש סוכת שלומו, היינו שיהיה האדם שלם עם השי"ת.

החיבור בין הכוספים זה לזה

וכמובא באור החיים על הפסוק 'ויכולו השמים והארץ וכל צבאם' (בראשית ב, א), שלכאורה פסוק זה מיותר, כי כבר מנה בפסוקים שלפניו את כל חלקי הבריאה, ולמה חוזר ואומר שביום השישי כלתה מלאכת השמים והארץ וכל צבא הבריאה, ומבאר האור החיים כי פסוק זה מודיע שביום הזה השלים השי"ת את כל הבריאה והעמידה על מכונה, באופן שיוכל להתגלות כבוד השי"ת על ידה. כי הנה אמרו חז"ל⁽¹⁾ שכל חלק בבריאה משתוקק מאד להשי"ת עד שאינו יכול לסבול את גשמיות העולם הזה ולהתקיים בו, ורק מחמת שכבוד השי"ת ממלא את כל הבריאה- עומד העולם ועומד על מכוננו. ולכן קרא שלמות זו בלשון ויכולו מלשון כיסופים והשתוקקות, כמו שנאמר 'כספה וגם כלתה נפשי'⁽²⁾, כלומר שאפילו הדומם והצומח קיבלו נשמות והשתוקקו להשי"ת, כמו שאכן צריך להיות טבע הנבראים לאהוב את בוראם.

ולעומת השתוקקות זו, גם השי"ת מצידו השלים את הבריאה בהשתוקקות נפלאה שהשתוקק לבריאה ולכלל ישראל העתידים להיוולד בה, 'דעראויבעשטער האט ליב געהאט די בריאה', כמו שנאמר 'למעשי ידיך תכסוף' (איוב יד, טו), ונאמר 'גם באבותיך חשק ה'" (דברים י, טו), וזה שאמר הכתוב אחר כך 'ויכל אלקים ביום השביעי את כל מלאכתו אשר עשה',

שלם עם התורה הקדושה ושלם עם הצדיקים האמיתיים בלב שלם, וזה עיקר התגלות כבוד השי"ת בעולמו. וע"י ש'תאיר ארץ מכבודך'; נגילה ונשמחה בך'- נזכה לשמחה אמיתית (אוסף אמרים פורים עמ' ריד).

1. כמו שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תהלים תתפט) וז"ל 'הנשמה שבאדם בכל שעה היא עולה ויורדת והיא מבקשת לצאת ממנו, והיאך היא עומדת בגופו אלא הקדוש ברוך הוא כבודו מלא כל העולם, והיא באה לצאת ורואה את יוצרה וחוזרת לאחוריה'

2. וז"ל הזוהר (זוה"ח בראשית כט). 'למה עוד הוסיף קרא ואמר ויכולו, א"ר ברכיה לשון כסוף הוא וכו' כשגמר המלאכה נכספה וכלתה לכל רואיה, וכמובא במדרש (במדב"ר י, א) 'אין ויכלו אלא לשון תאוה שנאמר נכספה וגם כלתה נפשי וגו', וכן איתא בבית יוסף (או"ח סי' רפא) בשם שיבלי הלקט.

שגם הוא מלשון כיסופים כביכול כלתה נפשו אחר מעשי שמים וארץ לקבל מהם שעשועים.

ויש לבאר שזה מעלת יום השבת, שביום זה נכללו זה בזה שני השתוקקות אלו, הבריאה כולה משתוקקת להשי"ת וגם השי"ת משתוקק מלמעלה למעשה ידיו, יחדיו יהיו תואמים ומשתוקקים זה לזה באחדות נוראה בלי שום פגם וריחוק, ודבר זה הוא תענוג נורא אשר עין לא ראתה, ולכן גם כשחטא אדם הראשון ופגם בכל חלקי הבריאה, בכל זאת פעל כח השבת להגיין עליו ועל כל הבריאה, ולא נסתלק אור הגנוז עד אחר השבת^(ח), ולכן נקרא יום השבת 'שבת שלום' כמובא בזוה"ק ועוד^(ט), כי ביום הזה מתגלית ההשתוקקות זו בשלמות נוראה בלי שום פירוד ומסך.

השלום בין הבורא לנבראים משפיע שלום גם ביניהם

כשנמשך שלום זה נעשה שלום גם בין כל חלקי הבריאה וביותר בין בני אדם, כמובא שם בדברי רבינו שכשעולה כבוד ה' לשרשו ונעשה שלום בין העולמות כנזכר, מזה נמשך גם שלום בין אדם לחברו 'שרחמי השי"ת יימשכו על כל הברואים, וכל הברואים ירחמו אחד על חברו ויהיה שלום ביניהם, וביאור הענין, כי באמת אם נתבונן בכל המחלוקות שבבריאה נראה, שרובם ככולם נגרמו מחמת נפילת הכבוד, שאחד נופל לגאווה והולך אחר הכבוד, וכשרואה איך פלוני מצליח יותר ממנו או מזלזל בכבודו מיד מתמלא עליו כעס ומדבר עליו לשון הרע ורכילות וכך מתעוררת מחלוקת גדולה.

ח. כמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה יא, ב) שאור של שבעת ימי בראשית היה ראוי להסתלק מיד שחטא אדם הראשון, אבל זכות השבת שמרה עליו ולא נסתלק עד מוצאי שבת.

ט. כמובא בזוה"ק (קרח קעו:): "וז"ל: 'כד ברא קודשא בריך הוא עלמא לא יכיל לאתקיימא עד דאתא ושרא עליהו שלום ומאי הוא שבת דאיהו שלמא דעלאי ותתאי וכדין אתקיים עלמא'.

אבל אם יעלה את הכבוד לשרשו, ולא יראה לנגד עיניו אלא את כבוד השי"ת, אז גם אם יראה שהשני מצליח יותר ממנו לרומם את כבוד השי"ת לא תהיה לו חלישות הדעת מזה אלא אדרבא לכו ישוב בהצלחת חברוכי בזה מתעלה כבודו של מלך מלכי המלכים.

התעוררות הגאווה נמשכת מנפילת הכבוד

דוגמה לדבר הוא מעשה דרבי אבהו, בזמן חז"ל היו האמוראים אומרים דבריהם בלחש באזני המתורגמן והלה היה חוזר על דבריהם בקול רם, באחד הימים הטיחה אשת המתורגמן באשת רבי אבהו, שבאמת בעלה אינו צריך לרבי אבהו, ואינו מטה אליו אזנו אלא משום שהיה רבי אבהו קרוב למלכות¹. השיב לה רבי אבהו 'מאי נפקא ליך מינה - מיני ומניה יתקלס עילאה', מה איכפת לי אם הוא יודע לדרוש כן מעצמו או לאו, העיקר שמבין שנינו עולה שבח לבורא עולם.

בדברים אלו מונח יסוד עצום, להשקיט את כל המחלוקות שבעולם, כי כולם פרצו בעטיים של מעשים כגון אלו, מהנוהגים מנהג נשים - פלוני עשה לי כך ופלוני זלזל כך בכבודי, כמה מחלוקות יצאו בלהב אש מדיבורים אלו, שכל שרשם בקנאה תאוה וכבוד, ומתעטפים בעטיפת 'לשם שמים' וכדומה, אבל אם יסתכל בעין האמת, לומר 'מאי נפקא ליך מינה - מיני ומניה יתקלס עילאה', מיד תאבד המחלוקת את עוקצה ואת דובשה ובאמת 'יתקלס עילאה'.

וזה דרך ועצה נפלאה איך להעלות את כבוד השי"ת לשרשו, כשרואה בגודל הכבוד שמכבדים אותו בעת מסירת התורה לישראל ואיך הכל מסכיתים אזנם לשמוע את דברי התורה שאומר, על ידי שלא ייטול הכבוד לעצמו, אלא

¹ כמובא (כתובות זי.) שהיה רבי אבהו חשוב מאד בבית המלך עד כי בכל פעם שהיה בא לארמון המלוכה היו משוררים לפניו 'רבא דעמיה ומדברנא דאומתיה בוצינא דנהורא בריך מתייך לשלם' [גדול בעמו ומנהיג אומתו, אור המאיר, ברוך בואך לשלום].

יתבונן איך עולה ממעמד זה כבוד להשי"ת, ולכן גם כשמערערים על כבוד זה - למי הוא שייך אין לו חילוק בזה, כי בין כך ובין כך עולה הכבוד להשי"ת, ואם כן - 'מאי נפקא ליך מינה - וואס איז דער חילוק צו מיין מעלה איז גרעסער אדער דיין מעלה איז גרעסער, וואס איז דער חילוק, מיר האבן דעם זכות אז מיני ומניה יתקלס עילאה' - יחד מתגלה תלמוד תורה דרבים ומתגלה כבוד התורה.

כגודל הנסיון כך גודל היכולת לכובשו

ויותר מזה, מובא בספרים הק' שבאמת כל נסיון של כבוד וגאווה אינו אלא לפי גודל הכבוד שנפל בירידה זו וכעת הוא תלוי ועומד באדם זה - אם יעמוד בנסיון ויעלה אותו לשרשו או יחזור ויפול ח"ו לעמקי הקליפות, ולכן כמה שהכבוד יותר גדול והוא מרגיש יותר איך הוא נמשך ליטול את הכבוד עטרה לראשו, אם יעלה אותו להשי"ת לכבד בו את השי"ת יתגלה כבוד גדול יותר. 'פונקט פארקערט. דער שורש הרגשת הכבוד והגאווה איז מכבד זיין דעם בורא עולם להללו לשבח ולייחדו!' (יא).

ולכן כשהאדם רואה את טבעו כמה הוא נמשך אחר הכבוד, איך לבו מתרונן בקרבו כשחולקים לו כבוד, ואם לא כיבדוהו כפי מעלתו מתהפך לבו

יא. וכמובא מהבעש"ט על המשנה (אבות פ"ב מ"א) 'דע מה למעלה ממך' - אם אתה רוצה לדעת את מעלתך וגדולתך למעלה - 'ממך' היינו שתראה ממך מעצמך, ממה שהיצר מתגבר עליך יותר זה סימן על גדולתך למעלה, בבחי' 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול' (סוכה נב.), ואם רואה אדם שיש לו התגברות לאהבות זרות, לאהבות נפולות, ידע מזה שיש לו כה נפלא לזכות לאהבת בוראו ולאהבת התורה והצדיקים באופן נפלא. וכן אם יש לאדם גאווה גדולה, זה סימן שיש בכוחו להמליך את השי"ת ולהגדיל הדיבור, וכך הסבירו כל אחד מהם לפי דעתו, וכפי מה שמשברין את הרע, כן ממש מתגבר ומתגלה הטוב והפרי באותה הבחינה של שבירת הרע; למשל אם משבר יראה נפולה מתגלה אצלו יראת השם, אם משבר אהבה נפולה מתגלה אצל אהבת השם וכו' וכו', הכל כפי מעשה הטוב וכפיית היצר, כמובן בסימן ל"ו בליקוטי מוהר"ן (אוסף מכתבים קכ).

ככעס - איך לא השכילו לכבדו לפי מעלתו, כשמסתכל בעצמו ברגע של חשבון הנפש או התעוררות הלב ורואה עד כמה הוא שרוי בעומק התאוה הזאת, מתוך כך הוא סבור שאינו יכול לצאת ממנה לעסוק בכבוד ה' לכדו.

אבל באמת כתב בצדקת הצדיק (אות מט), שדווקא במידה שהאדם מתקשה בה ביותר - בוודאי יש לו את הכח להעלותה ולהתעלות בה ביותר, כמו שאמרו חז"ל (סוכה נב.) 'כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו', כלומר, דווקא בגלל שהוא גדול מחברו במידה זו, לכן מתגבר עליו יצרו כקליפה הקודמת לפרי, ואם ישבר קליפה זו יבוא לפרי משובח ומעולה ביותר. וכך הוא גם בתאוות הכבוד, כמה שרואה בעצמו שנמשך יותר אחר כבוד עצמו, אם יעבוד לשבר מידה זו יוכל להגיע להשגה נוראה ביותר בכבוד השי"ת, עד שיבער בו הרצון לכבד את השי"ת ביתר עוז ותעצומות, הרבה יותר מאחרים שלא התנסו כל כך בנסיון הזה, 'ער איז מסוגל צו האבן מער השגה און הבנה אין גדלות הבורא'^(יב).

וכמו שמצאנו בחזקיהו מלך יהודה, שרומם את כבוד השי"ת ואת כבוד התורה במדרגה שלא הייתה מימות עולם ונעץ חרב בבית המדרש והודיע שמי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב, ואכן הועילו דבריו להכניס את אור התורה בישראל בריבוי עצום כזה עד שלא היה תינוק ותינוקת מדן ועד באר שבע שלא ידעו הלכות טומאה וטהרה, ולעומת זאת לעצמו לא היה אוכל אלא סעודה דלה של ירק [כמובא כל זה בסנהדרין צד:].

ואם נתבונן בתולדותיו נראה, שאביו אחז המלך היה להיפך ממנו ממש, שאחז ונעל דלתות בתי מדרשות וביטל את לימוד התורה מתינוקות של בית רבן, והכל כדי לסלק את השכינה מישראל [כמובא בבראשית רבה מב, ג], כי באמת מתחת קליפה נוראה זו של אחז הייתה קדושה נוראה זו של חזקיהו,

יב. ראה שם בצדקת הצדיק שמאריך ביסוד זה שכל אחד נברא בעיקר כדי לתקן איזה דבר פרטי שבו נתיחדה נפשו, ועל חלק זה אמרו חז"ל (גיטין מג.) 'אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהם', כי דווקא על ידי המכשלה הוא מבין שלכך נוצר לתקן אותו דבר.

אלא שאחזו נפל על ידה למעט בכבוד השי"ת ותורתו, אבל חזקיהו עורר וגילה קדושה זו שהייתה טמונה בו מאביו, ועל ידי זה זכה להרבות ולגלות על ידה את כבוד השי"ת ותורתו.

וכן מצינו בסיפורי מעשיות (מעשה יב), שאחר שהתמוטט העולם ברוח סערה, התחלקו בני אדם להרבה כיתות, כל כת בחרה לה מידה אחת ובה היו שקועים ביותר, זו בכבוד וזו ברציחה, זו בחכמה וזו באכילה, כל כת בטעות אחרת, ובאמת כל כת היה לה שורש בקדושה באחד מאנשי המלך, כי כל התאוות הרעות כולם נמשכות ממקום גבוה מאד, אלא שמחמת הרוח סערה התמוטטו ונפלו לטעויות נוראות, כאילו התכלית היא לרצוח זה את זה וכדו'. ועל כן אדרבא, כמה שמתגברת עליו יותר אותה מידה ותאוה זו ידע שאם ישבר את הקליפה המכסה עליה יוכל להגיע יותר ויותר לשרשה שבקדושה, ולזכות ולראות בטוב ה' בארץ חיים^(יג).

סוד ה'פכים קטנים' דחנוכה

אמרו חז"ל (חולין צא.) שכשעבר יעקב את מעבר יבוק חזר על פכים קטנים, 'מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם', והרבה קולמוסין נשתברו

יג. מובא מהבעש"ט על המשנה (אבות פ"ב מ"א) 'דע מה למעלה ממך' ומבאר 'דע מה למעלה', אם אתה רוצה לדעת את גדולתך למעלה - 'ממך' היינו שתראה ממך מעצמך, ממה שהיצר מתגבר עליך יותר זה סימן על גדולתך למעלה, בבחי' 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול' (סוכה נב.), ואם רואה אדם שיש לו התגברות לאהבות זרות, לאהבות נפולות, ידע מזה שיש לו כה נפלא לזכות לאהבת בוראו ולאהבת התורה והצדיקים באופן נפלא. וכן אם יש לאדם גאווה גדולה, זה סימן שיש בכוחו להמליך את השי"ת ולהגדיל הדיבור, וכך הסבירו כל אחד מהם לפי דעתו, וכפי מה שמשברין את הרע, כן ממש מתגבר ומתגלה הטוב והפרי באותה הבחינה של שבירת הרע; למשל אם משבר יראה נפולה מתגלה אצלו יראת השם, אם משבר אהבה נפולה מתגלה אצל אהבת השם וכו' וכו', הכל כפי מעשה הטוב וכפיית היצר, כמובן בסימן ל"ו בליקו"מ (אוסף מכתבים קכ).

על מאמר זה, איך יתכן לומר שהצדיקים יתנו לממון חשיבות גדולה כל כך בעולם ארעי זה.

ופנימיות העניין יתבאר על פי דברי השל"ה (תורה אור וישב מו) ש'פכים קטנים' אלו רומזים לפך שמן שמצאו בבית המקדש ובו נעשה הנס של חנוכה, וכמה דרכים נאמרו בספרים הק' בזה, אבל לפי מה שהובא לעיל שנרות חנוכה הם אור הכבוד, שעוסקים הצדיקים לגלות ולהאיר בעולם בזה, ועיקר עבודת הצדיקים בזה, היא לחזק כל אחד ואחר מישראל להאיר בו נקודה זו של כבוד השי"ת, להוסיף ולהאירה עד בלי גבול, בזה יתבאר שזה היה פך זה שחזר עליו יעקב אבינו.

כי הנה איתא מהבעש"ט שנפש האדם מתפשטת גם ברכושו [וכמובא (י"י)] שעל כן בהמת כהן אוכלת בתרומה כי כביכול נפש הכהן וקדושתו מתפשטת בה], ועל כן כשראה יעקב ששכח כלים מעבר לנהר חזר עליהם במסירות נפש, כי ידע שהם ממש מחלקי נפשו, ואפילו שהם היו פכים קטנים, שלכאורה אין בהם שום חשיבות, בכל זאת דרך הצדיקים למסור עליהם את נפשם, כדי שלא יפלו בידי זדים, אלא ישובו אל הקדושה. ולא די שמכניסים אותם אל הקדושה, אלא מוסיפים ומאירים אותם יותר ויותר בתוספת אורה, עד שתאיר נשמתם בתכלית ההארה, לראות ולהאיר את כבוד השי"ת.

כשאתה מרגיש שאינך ראוי זהו הזמן הראוי

עוד דרך להעלות את כבוד השי"ת היא דווקא כשהוא יורד למקום של בושה ובזיון, שהוא ניגש לעסוק בתורה ותפילה דרך הבעל דבר להזכיר לפניו את עוונותיו כדי שיראה כמה הוא רחוק מהשי"ת וכמה עבר על רצונו, ובזה מייסר אותו האיך לא יבוש לפתוח פיו בתפילה לפניו ית' להללו ולשבחו ולספר הודו, אבל באמת כאן דווקא הוא המקום לכסות ולבטל כבוד

עצמו לטוב ולמוטה ולעסוק בכבוד המקום, לחפש נקודה אחת שהוא קשור ומחובר בכבוד המקום ולהתקשר לנקודה זו, ואין לבעל דבר רשות למנוע אותו מלהתפלל.

כמובא בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן סי' רפב) שכשבא עליו היצר במחשבות אלו יחפש בעצמו איזה מעט טוב, וידע ויאמין שאותו חלק הטוב שבו הוא העומד ומתפלל לפני השי"ת, וגם אם פגם כמו שפגם רח"ל, בכל זאת יש בו איזה מעט טוב חלק טוב שהוא 'חלק אלוה ממעל' והוא העומד כעת להתפלל, וממילא יש לו רשות להתפלל כאוות נפשו הטהורה מתוך התלהבות ודבקות 'קוק נישט יעצט אויף חטאים אויף עוונות און אויף פשעים, קיינער האט נישט קיין רשות צו אפטיילן פון דיר דעם חלק אלוק ממעל, און דאס דאוונט הערשט. יעדער איינער האט א טוב און יעדער איינער קען דאווענען מיט א התלהבות און מיט א דבקות - להללו ולשבחו, ווייל ער איז א איד!'

ועל זה צריך אמונה בכח הצדיקים, שקבלו על עצמם אחריות גמורה על כל דיבור ודיבור שיצא מפיהם, ובזה נטל רבינו על עצמו אחריות גמורה, שתפילה כזאת פועלת את פעולתה, ועל כן צריך להאמין שכך הוא בוודאי, 'דער דאווענען איז א דאווענען, און דאס בריינגט אלע תיקונים וואסמען דארף', ולא לשעה זו תיקנו חז"ל לעשות חשבון הנפש למנוע את האדם מעבודתו. כמובא על מאמר חז"ל 'אין מעבירין על המצוות' שכשעוסק במצוה אסור לו לדלג במחשבתו למצווה אחרת ועל כן, על אחת כמה וכמה שאסור לו לדלג לעבירות שבידו.

בא והאר לפני

והנה הכבוד נקרא 'אור', כמובא במדרש (בראשית רבה ל, י) 'אברהם דומה לאוהבו של מלך שראה את המלך מהלך במבואות האפלים, הציץ אוהבו והתחיל מאיר עליו דרך החלון, הציץ המלך וראה אותו, אמר לו עד שאתה מאיר לי דרך חלון בא והאר לפני, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם, עד

שתהא מאיר לי מאספוטמיא ומחברותיה בא והאר לפני בארץ ישראל'. כלומר, עבודת הצדיקים היא להאיר את כבוד השי"ת בעולם, ועל זה הם נותנים את כל לבם ומחשבתם; איך להאיר ולגלות את כבוד השי"ת יותר ויותר, וכך גילה אברהם אבינו את כבוד השי"ת בחוץ לארץ עד שהשי"ת קרא לו שיגלה אותו בארץ ישראל ביתר שאת וביתר גילוי. וכן הדבר נוהג לדורות, שבכל דור ודור מבקש השי"ת בקשה זו מכל אחד מישראל 'בא והאר לפני', בא וגלה את כבודי, למען תחיה אתה וזרעך באור החיים.

וכדאיתא (ליקוטי מוהר"ן לז) שחושך הוא מיתה וסכלות, היפך החיים וידיעת השי"ת, כמו שנאמר (איכה ג, ו) 'במחשכים הושיבני כמתי עולם', והוא גם כן בדרך זו שנתבארה, שהחושך הוא הסתרת הדעת והיא ממש מיתה גמורה רח"ל, כי כשבוחר לשבת בחושך זה של כבוד עצמו הוא מנתק את נפשו ודעתו מחי החיים, כמובא (שם כא) 'חיים נצחיים הם רק להשי"ת, כי הוא חי לנצח, ומי שנכלל בשרשו דהיינו בו יתברך הוא גם כן חי לנצח, כי מאחר שהוא נכלל באחד, והוא אחד עם השי"ת, הוא חי חיים נצחיים כמו השי"ת'.

ולכן הסטרא אחרא נקראת 'סטרא דמותא' (זוהר בראשית כז.), כי היא נפרדת מהשי"ת - חי החיים, וכמובא מהאריז"ל (שער המצוות בהר ועוד) שעל הסטרא אחרא נאמר (ישעיה כה, ח) 'ובילע המוות לנצח', כי דבר שהוא נפרד מהשי"ת הוא מת ממש, וכל העומד להשרף כשרוף דמי (מנחות קב:), ולכן גם עכשיו מאחר שהיא עתידה להיפרד מהשי"ת מקור החיים לכן גם היום היא נחשבת כמיתה ממש, וכל הנאחז בה הוא בהרגשה של מיתה ממש רח"ל.

וטמאו כל השמנים

ולעומת עבודת הצדיקים העוסקים כל ימיהם להאיר ולגלות את כבוד השי"ת, כנגדם עוסקים מלכי יון וחילותיהם לכבות אור זה, ועושים כל אשר ביכולתם בכדי שישראל עם קדושים, לא יצליחו להאיר אותו בעולם, וביותר

הם נלחמים בכל כוחם שלא יאירו אותו בדעתם, שלא ידעו שיש להם שייכות וחלק בכבוד ה' אלקי ישראל.

ולכן אנו רואים שכשנכנסו היוונים להיכל מיהרו לטמאות את כל השמנים^(טו), וכמובא בספרים הק' שהשמן מרמז על החכמה^(טז), וזו הייתה כוונת בני יון - לטמאות את מוחם של ישראל שלא יחשבו מהשי"ת, כי כשאחד מישראל מאמין באמונה טהורה הוא מאיר באור נצחי, 'אז א איד האט אמונה איז ער א אור, א נצחי, א אור נפלא'. כשמן המבעיר את הנר, כך האמונה מאירה את עיניו ולבו לראות בטוב ה' בארץ חיים, וממילא אינו נמשך אחר טומאת יון והבליה.

ואכן כשגברה יד מלכות יון והתפשטה קליפתם, טימאו את השמנים ועל ידי זה החשיכו ממש את עיניהם של ישראל מלראות בזיו כבוד ה', מלהאמין ששם ה' נקרא עלינו ואנחנו עמו וצאן מרעיתו אשר בחר בנו מכל עם ורוממונו מכל לשון בקדושת מצוותיו.

ובכח זה הצליחו להפיל את ישראל לחושך נורא כזה אשר לא נשמע מעולם, כי בגלות זו היה עדיין בית המקדש קיים ועומד על תילו בגילוי שכינה עצום ונורא, וכמו שכתב הגר"א^(טז) שעל כן שוררו הלויים ביום השני מזמור 'גדול ה' ומהולל מאד', כי מזמור זה הוא כנגד האלף השני שבו נבחר מקום בית המקדש^(טז). וביאור הענין, כי מזמור זה מדבר מהתיקון השלם, שכל

טו. עיין ב"ח (או"ח סי' עתר ד"ה והיה) שהביא ברייתא וז"ל: 'אמר להם מצוה אחת יש בידם אם אתם מבטלין אותה מידם כבר הם אבודין, ואיזה זה הדלקת מנורה שכתוב בה (שמות כז, כ) להעלות נר תמיד כל זמן שמדליקין אותן תמיד הם עומדין כו' עמדו וטימאו כל השמנים'.

טז. ראה ספר החיים (חלק פרנסה פ"ז), תורת המגיד (חנוכה ד"ה והנה כשנכנסו), מאור עיניים (פר' מקץ) ועוד, וכמו שאמרו חז"ל (מנחות פה:): 'מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצויה בהן', וכן אמרו (ב"ב כה:): 'הרוצה שיחכים ידרים וסימנך מנורה בדרום'.

יז. פירושי הגר"א לשיר השירים ח"ד עמ' קל, מהדו' ר"ש ברעוודה.

יח. כי באלף השני היה עקידת יצחק, ואחר העקידה אמר אברהם 'ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר יאמר היום בהר ה' יראה' (בראשית כב, יד), ופירש"י שהתנבא שהשי"ת עתיד לבחור במקום זה להשרות את שכינתו.

הבריאה ישובו אל ה' וישתחוו להר קדשו, ותיקון זה נתגלה כשנבחר בית המקדש. כמובא בספרים הק' (ש) שעל כן נקרא בית המקדש מגדל [כמו שנאמר 'כמגדל דוד צווארך' (שיר השירים ד, ד ובפירש"י)], על שם שהוא מקשר את העולם העליון והתחתון, כמו הצוואר המקשר את הראש עם הגוף.

והנה אך התגברה טומאת יון, ופרחי כהונה שבימים כתיקונם הם החוסים בצל המקדש, אצים ורצים מקדושה לקדושה ומעבודה לעבודה בלהב אש [כמו שכתב הרוקח (הקדמה להלכות חסידות) 'אין חוזק מן החסידות בתחלתו']. והנה כעת הם מניחים את עבודתם, נוטשים את בית המקדש העומד על תילו, ואצים רצים אחר משחקי הכדור ותרבות יון^(ט).

וכמו שנתבאר, ירידה פלאית זו שירדו כהני ה' והעם אחריהם מרום מעוז תפארתם לפי שחת ממש במהירות כזאת, נעשית על ידי שטימאו מלכי יון את שמני המקדש, כי כשפרצו להיכל וטמאו את השמנים וקלקלו כביכול בכבוד השי"ת עצמו, הצליחו על ידי זה להחשיך ממש את לב פרחי הכהונה שלא יראו בכבוד בית ה' המתנשא לעיניהם אלא ילכו אחר ההבל ויהבלו, ועמהם להחשיך את עיניהם של ישראל, כי כשנפגמת האמונה המחברת את האדם בכבוד השי"ת הוא יכול לבוא לכל הנפילות והירידות שבעולם.

וגם אותם שלא נפלוג לגמרי מדרך ה', גם בהם נכנסה קליפה זו, בחושך נורא כזה המחשיך את עיני הדעת והאמונה הק', וכשהיא נכנסת לדעת האדם הוא מתקרר מעבודתו ונופל לחושך רוחני נורא מאד 'מען ווערט קאלט. און דאס איז דער ריכטיגע חושך, חושך איז אפגעריסן פון אויבערשטן, דאס איז דער אמת'ער חושך'.

ט. ראה שם משמואל מקץ תר"פ בשם אביו בעל אבני נזר.
 כ. כמובא בספר חשמונאים (ח"ב פ"ד) וז"ל: 'כי גם הכהנים עזבו את עבודת המזבח ואת הקרבנות ויבזו את הקודש, ויחפזו ללכת אל בית המשחק להתפתל ולהתנגח בחנית ורומח ולשחוק בשחוק הכדורים, ויחשבו את דרכי אבותיהם להבל וריק ויינשאו ויהללו את דרכי היוונים'.

כפירה בגאווה זהו תיקונה

אכן מחמת שהגאווה היא ממש שורש הנפש ותכלית קיומנו בזה העולם, לכן אי אפשר לעקור אותה אלא בדרך של כפירה וביטול - שבכל פעם שמתעוררת בלבו מחשבה של ישות וגאווה מיד יבטל אותה לגמרי, ויצעק לקירות לבו 'שקר אתה דובר! הצלחה זו שאתה מתגאה בה אינה כלום', ורק בדרך זו יוכל להתרגל אט אט לסור מדרכי הגאווה ללכת בדרכי הענוה והשפלות.

וכמובא מהבעל שם טוב זיע"א (דגל מחנה אפרים ויחי, ד"ה יהודה), שאמר על מאמר חז"ל (מגילה יג.) 'כל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי', שהוא נסוב גם על מדת הגאווה, שכל הכופר בה נקרא יהודי. כלומר, שהדרך להלחם עם מדת הגאווה היא רק באופן של 'כפירה', כשבאה לו מחשבה של גאווה לא יכנס עמה לטוען ונטען לחשוב מגנות הגאווה ולחזור מאמרי חז"ל כמה מגונה מדה זו, כי אם יכנס עמה ל'טוען ונטען' תמיד יתחזק עליו יצרו ויוכיח לו שעליו לא נאמרו דברים אלו. רק אם ישכיל לדחותם מיד ככופר הכל יוכל לבטלם, 'ויסן אז עס איז נישט דא קיין פירכא, נישט דא קיין פירכא, 'אין לי מאומה משל עצמי ואני בטל ומבוטל לפני גאון ה' ועוזו'.

רצון לגלות כבוד ה' זהו ענוה

ומאחר שגילוי כבוד השי"ת אינו אלא על ידי ענוה וביטול כבוד עצמו מכל וכל, והיינו שלא ירצה שום כבוד המנוגד ונפרד מכבוד השי"ת, לכן אנו רואים שכשהסתלק משה רבינו קונן עליו השי"ת ואמר 'מי יקום לי עם מרעים' (סוטה יג.), כלומר מי יעמוד למלחמה מול כוחות הרע המבקשים להסתיר את כבודי ומלכותי, כי מחמת שהיה משה רבינו 'עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה' (במדבר יב, ג), לכן רק הוא היה יכול לקום כל כך לעזרת ה' כביכול, לכלות את ההסתרה הנוראה מעל כבוד השי"ת, כי מחמת

שלא הייתה בו שום נקודה של ישות וגאווה, לכן היה בו רצון אדיר כזה לגלות את כבוד שמו יתברך בכל העולם, 'דער רצון מגלה זיין כבוד ה' - דאס מיט עניויות איז איין זאך'.

אכן, נקודה זו שייכת בכל אחד מישראל, כמובא בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' עב) שבשעת מתן תורה המשיך משה רבינו נקודה מהשפלות שלו בכל אבר ואבר של כל אחד מישראל, אבל שפלות זו נעלמת בו ורק כשהוא שב להשי"ת הוא מעורר אותה, נמצא שכששב להשי"ת ומעורר מחדש את כח השפלות של משה רבינו שמונחת בקרבו, הוא יכול לקום ולגלות את כבוד השי"ת בכל הבריאה, באופן שלא העלה על דעתו שיש בו כוחות נעלמים כאלו.

כי כשזוכה לעורר נקודה זו, הוא פועל בכח נקודת משה רבינו ממש שהמשיך בו מנקודת ענוותנותו הנוראה, ועל ידה הוא מגלה שאין לו שום רצון נפרד אלא כבוד השי"ת לבדו, וכשנקודה זו יוצאת בלבת אש, ללחום בה את מלחמת ה', לעמוד נגד יצרו ולעורר בלבו את כבוד שם מלכותו יתברך, יכול להתגבר על ידה לבטל את כל הסתרות היצר המכסות על נפשו, וכמובא בדברי מוהרנ"ת שאפילו איש פשוט מאד, אם יזכה להלהיב ולהאיר את נשמתו כראוי אין שום מסך והסתרה היכולים לעמוד כנגדה, כי קדושת נשמת ישראל יקרה עד מאד בלי שיעור וערך, וכשהיא מאירה כראוי היא שורפת ומכלה את כל ההסתרות והמניעות.

נקודת כבוד ה' שהתגלתה בלב בני חשמונאי

וכן אנו רואים בבני חשמונאי, שבימיהם התגברה קליפת יון באופן נורא והחשיכו את עיני ישראל מלראות בכבוד השי"ת עד שכביכול לא היה שום מוצא ותקווה, כי מי יוכל לעמוד מול כח עצום ונורא כזה, אבל כשראו זאתבני חשמונאי פרצה מלבם שלהבת קנאת ה' צבאות, וכשפורצת להבה זו אין שום הסתרה שבעולם יכולה לעמוד כנגדה, ובזה נתמלאו בכיטחון עצום

בהשי"ת במדרגה נוראה כל כך עד שהסכימו אפילו למות על דעת כבוד שמו, ועל ידי זה עמדו שנים עשר איש נגד רבבות רבבות חילות יון ונצחום (כמובא ברש"י דברים לג, יא).

כי מאחר שיצאו בלהבת אש האמונה במסירות נפש כזאת, הכניעו על ידה את כח האפיקורסות של יון ואת כוחות הקליפה שלהם באופן נפלא כל כך – הן בגשמיות שלא ישלטו עליהם בגזירות נוראות כאלו, והן ברוחניות שלא יוכלו להסתיר את כבוד ה' מלכות ישראל, 'בכח די אמונה האבן זיי מכניע געווען קליפת יון בגשמיות וברוחניות!'.
כי באמת כשיצאו להלחם בהם לא היה להם בדרך הטבע שום צד ששנים עשר איש ינצחו גייסות רבים כאלו, אבל הם בטחו בו יתברך במדרגה עליונה כל כך בלי שום הגיון ושכל, וכמו שכתב רבינו (ליקוטי מוהר"ן סי' רכה) שיש הרבה מדרגות בביטחון וכשהשכל שלם אפשר לבטוח בהשי"ת בלי גבול ממש, כמו שנאמר 'בטחו בה' עדי עד' (ישעיה כה, ד), וכך זכו בני חשמונאי לביטחון כזה לבטוח בהשי"ת בלי גבול ממש להלחם מלחמה שאין לה שום צד הצלחה, שיעמדו שנים עשר איש נגד רבבות רבבות חיילים מלומדי מלחמה, ובכח בטחון זה לא די שלא נהרגו אלא נצחו את בני יון וביטלו קליפה זו.

המשכת תושבע"פ בכח מסירות נפשם של בני חשמונאי

ומכח מסירות נפשם אנו עומדים וקיימים לדורות, וכל התורה הק' שבעל פה המסורה בידינו, נמשכת ממה שמסרו נפשם על כבוד שמו יתברך, כמובא בפרי צדיק (עיין דרוש ב' לחנוכה ועוד) שקליפת יון הייתה כנגד תורה שבעל פה, ועל כן התגברה בעת שהתחילה להתגלות תורה זו, ועל כן כשהתגברו עליה בני חשמונאי במסירות נפש שכזאת זכו לומדי התורה לנשמות נוראות כל כך; נשמות התנאים ואמוראים, ויכלו לגלות תורה שבעל פה בגילוי עצום שכזה, וכמובא שבבית המקדש השני הייתה לשכה אחת שכל מי שנכנס בה זכה

להשפעה עצומה של רוח הקודש וגנזי תורה, והכל בכח מסירות נפשם של בני חשמונאי להאיר ולגלות כבוד שמים (כא).

נמצא שכל חיות נפשנו עד היום הזה בתורה שבעל פה, היא בכח אותם מוסרי נפש מבני חשמונאי שהשליכו נפשם מנגד כדי לגלות ולהאיר כבוד שמו יתברך בעולם. כי לעומת התגברות החושך הנורא של בני יון שהסתירו את כבוד שמים בחושך אשר כמוהו לא נשמע - כנזכר לעיל, גם כשהתעוררו עליהם במסירות נפש והכניעום התגלה כח הקדושה בלי שיעור וגבול, בבחינת 'כשזה קם זה נופל', והכל בכח אותו ביטחון שבוודאי ימסור השי"ת את הבחירה בידינו לנצח את אויבינו ולעבדו בלב שלם.

ואם נתבונן בזה נראה את גודל ישועת ה' שעשה עמנו במסירת התורה שבעל פה, כי הנה באמת אין לנו שום חילוק בין תורה שבכתב ובין תורה שבעל פה, שניהם תורת ה' שמסר משה רבינו מסיני, אלא שזו ניתנה להכתב וזו לא ניתנה להכתב. אכן מובא בדברי רבינו (ליקוטי מוהר"ן ח"ב סי' כח) שהיודע להכיר בין תורה שניתנה להכתב ובין תורה שלא ניתנה להכתב הוא יכול להכיר ולהבחין מי הוא מבני ישראל ומי אינו מבני ישראל, כי עיקר גדולת ישראל הוא דווקא בתורה שבעל פה (כב).

עיקר תושבע"פ הוא מצוות נר חנוכה

וביותר ניכר כח תורה שבעל פה במצוות שתיקנו חז"ל, כמו נר חנוכה וכדומה, כי הנה בתורה שבעל פה יש חלקים שהם דרשות שדרשו חז"ל

כא. וכעין זה מובא בקדושת לוי (קדושה שניה לחנוכה וכע"ז איתא שם בדרושים לחנוכה ד"ה איתא בכתבי האר"י) שמאריך בזה מכתבי האריז"ל שבחנוכה מאיר שם אהי"ה שהוא בתורה שבעל פה, וכן איתא בבני יששכר (לחודש כסלו מאמר ב אות יב) בשם ר"פ מקאריץ כי ל"ו נרות של חנוכה הם כנגד ל"ו מסכתות שבתורה שבעל פה.

כב. וכמו שאמרו חז"ל (במדבר רבה יד, י) 'נתן להם תורה שבעל פה להיות מצויינין בה משאר האומות, שעל כך לא נתנה בכתב כדי שלא יזיפוה ישמעאלים כשם שעשו תורה שבכתב

ופרשו את פסוקי התורה שבכתב בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם, אבל יש חלק בתורה שבעל פה שאין לו עיקר כלל בתורה שבכתב, והם שבע מצוות שתיקנו חז"ל ברוח קדשם, ואחת משבע מצוות אלו היא מצוות נר חנוכה. נמצא שמצוה זו היא כולה רק מדברי סופרים. ועליהם אמרו חז"ל (ירושלמי סנהדרין פי"א ה"ד) חביבין דברי תורה יותר מדברי סופרים, שנאמר 'כי טובים דודך מייך' - דברי ידידות זו שהראו ישראל להשי"ת טובים וחביבים לו יותר מינה של תורה.

ויש לבאר, שעל כן תיקנו לנו חז"ל מצוה זו דווקא בשלהי ימי בית שני - כשהתחיל להתגבר עלינו חושך הגלות, כי באמת יהודי אינו יכול לחיות בלא קדושת בית המקדש והארתו, ולכן אם היינו יורדים לגלות ארוכה זו בלי מצוות נרות חנוכה היה מתגבר עלינו חושך נורא ואפל שכזה שלא היה לנו שום מקום של חיות, אבל בכח בני חשמונאי שנלחמו על כבוד השי"ת במסירות נפש שכזו, זכו והמשיכו על ידה כח נורא זה של נרות חנוכה, להמשיך ולהאיר עלינו את אור קדושת נרות בית המקדש להאיר את אור ה' בכל מקום שאנו גולים לשם, ולהמשיך שם את חביבות דברי סופרים, ועל ידה המשיכו עלינו בכל עת דעת נוראה זו, לזכור שגם אם נפלנו למקום חושך ואפילה, אם נמסור נפשינו על כל נקודה ונקודה של כבוד השי"ת כמו בני חשמונאי בשעתו, בוודאי נוכל להמשיך את אור הגאולה השלמה, כי הגאולה תהיה דווקא על ידי פעולותינו^(כ).

ויאמרו שהם ישראל, ועל זה אמר הכתוב 'אכתוב לו רובי תורתי כמו זר נחשבו', אמר הקדוש ברוך הוא אם אכתוב לישראל רובי תורתי זה המשנה שהיא גדולה מן המקרא - כמו זר נחשבו'.

כג. וסוד נר חנוכה הוא, שאפילו בתוך עומק החושך הזה יש כח ביד איש הישראלי להאיר לפניו במקום שהוא את אור המשכן והבית המקדש, ומקומו ורשותו נעשה בחי' מקדש מעט. והר"ת הנ"ל (של וירא ה' כי סר לראות) הוא על כסליו, שאז דייקא סר לראות התגברות

הקליפות והכפירות של היונים ימ"ש, ודייקא אז המשיך להם משה תיקון נרות חנוכה, בחינת אור המשכן והבית המקדש שהם בחי' היכל, בחי' 'לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו' - להמשיך לישראל נועם אור ההיכל בכל מקום שהם, ובפרט ע"י אורות הצדיק שהוא בחי' משה משיח, העוסק בתיקון נשמות ישראל, בפרט להבאים בסודו, ו'אור' רז' אתקרי (מובא מהר ח"ג רמו ע"ב), כי רז בגימטריא אור.

יש פסוק (במיכה ז, ח) "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי". הפסוק הזה הולך על הגאולה. ולענינינו - סוד הגאולה בתוך הגלות מאיר לי קצת מהפסוק הזה; 'אל תשמחי אויבתי לי' - היינו הסט"א, 'כי נפלתי קמתי' - שבתוך הנפילה יש לנו קימה זו אשר 'בחושך ה' אור לי', כי גם בתוך הגלות והחושך בכלל וכל אחד בפרט, יש לנו סוד להמשיך לפנינו אור השם, היינו סוד נר חנוכה. על ידי הדלקת נר חנוכה - רזי וסודי ועצת הצדיק, וע"י התורה הקדושה המאירים לפנינו, ששם מלובש אור השם - עי"ז "באורך נראה אור" (תהלים לו, י), עד שתבוא העת שיתקיים "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ" (זכרי' יג, ב) והארץ תאיר מכבודו (אוסף מכתבים כט).

הגנו שמדיום לבשר לכל הצמאים
להחיות נפשם ממעיין שירותיו
של מוז הגאון הצדיק שליט"א
כי החבנו ושירדנו את רגלו בפי':

מוזר אופר השעורים החדר - שלוחה 2

מועדים	מספרים	נושאים
ימים נראים	פילי אבות	אמנה
החדש השני	שיעורים פל תולדים	קדושת הבית
החכה	ליקוטי מוהרי"ן	זורה
פירוש	שירות הר"ן	שבת קודש
פסח	משיבת נפש	שמיחה
שבתות	ראשית חכמה	סידור ישות
שוכבים	שער קדושה	התחלקות
מ"ו בשבט	המוזר רבורה	הודאה
ל"ג בעומר	אוצרות חיים	משנת ברסלב
ספירת העומר		ישנת השני
כ"ז בתמוז		היען חכמים
מספרי תולדות		הקללת הבי"א
		זכרון מלמד ואחי

3

שאלות ותשובות

מאות שאלות
בעבודת ה'
ועוד, שנשלחו
לאחרונה

2

אוצר השעורים

מאות שעורים
ביסודות ההדוה
בספרות
ובמועדים

1

הכל המרכזי

שיעורים חדשים,
ענייני דומי, קטעים
נבחרים, ועדכונים

8

שיעורים חיים

שיעורים
ומעמדים

5

הכל הגנינה

שירה ונגינה
במתק פון שול
הגה"צ שליט"א

4

נינוני אור

הטעים הצרים
ממורינו הגה"צ
שליט"א

מבקשת רגל

המתכרוב
המשודרג

אמות לאומית

ממעיינות מרז
הגאון הצדיק רבי
יעקב מאיר
שעכפיער שליט"א

08.3020.666

אורח"ב: 7011-477-605 // אורח"ה: 0634-373-300

